

Válek neuspěl s daní na slazené nápoje

Anna Hošková

Už v dubnu ministr zdravotnictví Vlastimil Válek (TOP 09) avizoval, že by chtěl do příštích sněmovních voleb zavést spotřební daň na slazené nápoje. Ministerstvo financí nyní uvedlo, že v současné době návrh na úpravu zdanění nechystá. Odborníci se přitom neshodnou, zda by taková daň byla užitečná, nebo nebyla.

Důvodem pro zavedení speciální daně mají být podle Války negativní dopady na zdraví obyvatelstva a zvýšené riziko výskytu obezity spojené s konzumací cukru. Ministr si nyní nechává od Státního zdravotního ústavu vypracovat analýzu, která má dopady cukru na zdraví blíže zmapovat.

Česko má třetí nejvyšší podíl dospělých lidí s nadváhou ze zemí Evropské unie. Podle Státního zdravotního ústavu trpí nadváhou 60 procent Če-

chů. Právě z nápojů má pak pocházet až čtvrtina konzumovaného cukru. Zavedení daně dříve podpořila většina vládních stran i zdravotnické organizace. Výrazně proti je ale ODS a s daní nesouhlasí ani ministr zemědělství Marek Výborný (KDU-ČSL).

Rozporuje ji i nová analýza ekonomů z Institutu liberálních studií, podle které v zemích, kde byla zavedena, ke snížení obezity nevedla. Navíc by podle ní nejvíc postihla nejchudší, ale ne nejobéznější.

Zdanění jako řešení na vše

„Jedinou zemí, kde dle údajů Světové zdravotnické organizace klesá obezita, je Francie. Zde ale klesala už minimálně dvanáct let před zavedením této daně. Například Eurostat má ale jiná data – podle něj klesá obezita v Chorvatsku, Maďar-

Vlastimil Válek

sku a Portugalsku, ale ve Francii nikoliv. I na to naše studie ukazuje. Data nejsou dostatečně robustní, aby se z nich dala činit politická opatření,“ sdělil ředitel institutu Martin Pánek.

Nejvíce ekonomicky zasažení by navíc podle analýzy byli nejchudší obyvatele. „Českou zvláštností přitom je, že tato skupina lidí není nejobéznější,“ dodal Pánek. Tomu oponuje nutriční specialista Státního zdravotního ústavu Eliška Selinger. „Zdravotní rizika při-

náší násobně větší finanční náklady než daň. Jsou o to větším problémem pro lidi, kteří mají problém s penězi vyjít,“ uvedla.

Za nesmyslnou považuje daň i Potravinářská komora České republiky. „Obezitu ovlivňuje mnohem více faktorů než jen příjem cukru. Daň na slazené nápoje nic neřeší. Jejich spotřeba v Česku dlouhodobě klesá a výrobci se snaží průměrný objem přidaného cukru snižovat,“ sdělila Právu mluvčí komory Helena Kavanová.

Od roku 2000 členové Evropské asociace svazů a výrobců nealkoholických nápojů snížili objem cukru v nealko nápojích o více než 28 procent.

„Zdůvodňovat vyšší zdanění cukru péčí o zdraví lidí je jen nesmyslná výmluva. Stát absolutně rezignoval na edukaci lidí. A drží se zažitého, leč zcela nefunkčního modelu – když neumím problém vyřešit, tak ho zdaním,“ dodala Kavanová.

Zavedení daně ze slazených nápojů dříve navrhla i Národní ekonomická rada vlády. Právě ta se řadí mezi ty, kteří daň kvitují, a to na základě vlastní vypracované studie. „Navrhujeme takzvaný polský model, ve kterém se daň váže na koncentraci cukru v litru nápoje. Ročně může přinést 2,7 miliardy korun rozpočtu a miliardy úspor zdravotních a sociálních nákladů,“ uvedla na svých stránkách výzkumná organizace.

Například spotřební daň pro nápoje s hustotou cukru 50 gramů na litr by pak činila tři koruny a čtyřicet haléřů za litr.

„Na základě zahraniční zkušenosti lze očekávat až dvacetiprocentní snížení konzumace slazených nápojů, daň navíc motivuje výrobce ke snížení koncentrace cukru v jejich výrobcích,“ uvedla organizace.

K zavedení daně proti obezitě se jednoznačně kloní i Eliš-

ka Selinger. „Z dostupných dat víme, že daň prokazatelně vede ke snížení konzumace slazených nápojů, a zdá se, že i k poklesu zubních kazů a obezity. Cukr zvyšuje riziko cukrovky a srdečních nebo jaterních onemocnění. Se všemi těmito chorobami má Česko velký problém,“ řekla Právu.

Obdobnou formu spotřební daně zavedlo už více než sto zemí. Jsou mezi nimi například Polsko, Maďarsko, Chorvatsko, Francie, Finsko, Lotyšsko, Belgie, Portugalsko nebo Velká Británie. Od příštího roku bude platit i na Slovensku. „Daň jednoznačně doporučují Světová zdravotnická organizace i další odborné organizace,“ dodala Eliška Selinger.

Ministerstvo financí ovšem uvedlo, že návrh na zdanění v současnosti nepřipravuje. Do případného předložení a projednání návrhu se k němu úřad nechce ani blíže vyjadřovat.